

ODGOVORNOST
=====

Ni demokracije brez odgovornosti - smo *e zapisali v Klicu Triglava. Ni si namreč mogoče zamisliti demokracijo brez svobodno izvoljenih predstavnikov in brez vlade, ki je odgovorna tem predstavnikom. Odgovornost velja za vse prilike - naj bo vojna ali mir, naj živimo v domovini ali v emigraciji. Moremo sicer to odgovornost tehnično prilagoditi razmeram, toda bistva demokracije ne moremo spremeniti.

V emigraciji

V tako izrednih prilikah, kot jih nudi emigracija, seveda ni mogoče uveljaviti vseh institucij, ki bi bile sestavine demokratične državne ureditve v rednih razmerah. Za begunce iz Jugoslavije je to tem težje, ker smo deloma prišli na zapad iz predvojne nedemokratične države, delno iz razbitin medvojne okupirane Jugoslavije, deloma pa iz totalitarne poveljne jugoslovanske republike. Ne eni ne drugi nismo mogli prinesiti seboj rezultatov demokratične ustave, demokratičnih volitev, demokratičnega parlamenta, demokratične vlade. Zato je tudi vsa jugoslovanska emigracija, tj. od leta 1941, preživljala stalno politično krizo, ker je pač dedovala zapuščino, ki v svojih dvajsetih letih do danes sloni na manjši ali večji samovolji oz. na improvizacijah.

Seveda so med nami predvojni prvaki, ki so javno delovali in ki jih je narod v danih razmerah poznal in priznal. Medvojni totalni polom je sicer to priznanje precej zmanjšal, ni ga pa uničil. Kočno so ti prvaki edini, ki so v predvojni državi bili poznani. Zato je gotovo, da nanje v sedanjem času, ko ni oblasti in predpravic, tem bolj pada odgovornost do svojega naroda. Prav je, da imajo vsi pred očmi odkritosrčno izpoved g. dr. Mihe Kreka: "Vsi, ki smo kakorkoli nosili odgovornost v teh strašnih letih, smo pred narodovim občutjem vezali svoja imena za samo gorje. Bomo šele videli, na katera imena in na kakšne ljudi bo narod prisluhnil, ko bo smel zopet rabiti svojo voljo in čutila v javnih zadevah". (Rim, 8.7.45)

Poleg moralne odgovornosti, ki pada na slehernega begunca, pa mora emigracija preko svojih ustanov manifestirati tudi stvarno odgovornost. Emigracija je namreč narod v malem, ki more svobodno govoriti in nastopati. Je zaupnik svojega namolk obsojenega naroda, ki ne more sproti spremeljati dela svojih sinov v svobodnem svetu. Ne more ga zato ni grajati ni ti hvaliti, pa tudi ne kritizirati ali klicati na takojšnji odgovor. Zato pada na emigracije poleg odgovornosti za delo tudi odgovornost za kritiko. Begunci se družimo v svoja združenja in si volimo svoje zastopnike. Ti imajo naša pooblastila, so pa tudi nam odgovorni. Poleg tega imamo še svobodni begunski tisk, ki spremlja delo enih in drugih, opozarja na napake in pomanjkljivosti, pričakuje - v splošno korist! - odgovorov in pojasnil.

Prav iz tega razloga je tudi naš list spremljal delo in nedelo narodnega odbora in organizacij izven odbora; spremljal je delo posameznih javnih delavcev.

Sestanek v Washingtonu

Lansko leto, 15. aprila, smo poročali o washingtonskem sestanku, kjer sta pred Councilom of Foreign Relations razpravljala za Jugoslovane o akciji naših vprašanjih g. dr. Vlado Maček in Konstantin Fotić. Tedaj smo poročali, da je Slovenec g. dr. Miha Krek bil le med poslušalci in da je v

Svetu zastopal - ne Narodni odbor za Slovenijo kot bi vsakdo pričakoval - ampak izseljeniško Ligo slovenskih katoliških Amerikancev. Danes ugotavljamo, da g.dr.Krek še ni pojasnil, zakaj kot Slovenec ni posegel v razpravo in zakaj je zastopal le del slovenskih izseljencev ne pa vsaj celotni narodni odbor. Morda so nekateri dr.Krekovi sodelavci v Odboru bili le bolj srečni, da so že izvedeli za pojasnilo; kot vemo, so tudi oni bili nad tem odkritjem Klica Triglava presenečeni.

Španski denar

15.marca letos je Klic Triglava poročal o deblokiranju jugoslovanskega državnega denarja v Španiji v korist jugoslovanskih beguncev.

Tedaj smo vprašali g.dr.Kreka kaj mu je znano o usodi tega denarja, koliko ga je odpadlo na Slovence in kje se zdaj denar nahaja.

Do danes slovenska begunska javnost na to še ni prejela odgovora.

Res, to sta le dva primera, ki pa sta značilna in pomembna. Pri tem gre za naše stike s tujci (Council of Foreign Relations je pod pokroviteljstvom ameriškega zunanjega ministrstva), pri tem gre za denar.

Zakaj to ponavljamo?

Bojimo se, da molk ob teh dveh primerih ni zgolj slučajen ali pa ker da bi bilo g.dr.Kreku nerodno dajati odgovor. Bojimo se, da ima ta zagonietni molk in pretirana redkobesednost globlje korenine, ki ne obetajo nič dobrega - ne za emigracijo ne za narod kot celoto.

Pri tem ne bo škodilo, če se spomnimo, kako pogosto smo se že znašli pred dejstvi, ki smo jih najmanj pričakovali. Kar spomnimo se priljubljene = njih medvojnih zagotovil, "dobrih zvez z zavezniki" in da je že vse v redu. Pa je prišlo do poloma politike nekomunističnega tabora, do emigracije, ve trinaj, zažicanih taborišč, repatriacij in bogsigavedi kaj še ne vse. Tedaj smo se spomnili na svoje slepo zaupanje, ki nas je kasneje tako teplo. Če pa ob tem pomislimo, da zdaj ne gre le za naše osebne kože - kot tudi prej ni šlo samo zanje, - ampak da se kroji tudi usoda našega naroda in rišejo meje naše domovine, potem je vsaj dvom ob molku nujen in potreben.

Ne more nas zadovoljiti dr.Krekova lakonična ugotovitev decembra 1949 da je "slovensko zastopstvo storilo, kar je bilo resno storiti mogoče". G.dr.Krek bo menda razumel, da so to le besede brez otipljivih dokazov.

Nočemo biti odgovorni za premajhno delo ali prevelik molk. Zato z g.dr.Krekom ugotavljamo, "da je treba narodno-politično delo še pomnožiti in povečati z vsemi razpoložljivimi močmi". Vsak sam pa more presoditi v koliko se je ta dr.Krekova zagotovitev izpred dveh let do danes izpolnila.

Kaj torej?

Vemo, da je dobre volje v emigraciji veliko. Kdor bo nesebično in moдро povabil vso emigracijo k sodelovanju in soodločanju, bo že lep uspeh.

Kdor se bo čutil odgovornega pred javnostjo za svoja dela in besede, kdor bo skrbel, da bo javnost poznala kaj dela, kaj predlaga in kaj svetuje, ta bo ne le dosegel obče spoštovanje ampak si bo zagotovil pomoč in podporo. Čas bo, da preneha dosedanja praksa, da čujemo Narodni odbor tako le vsakih pet let, njenega predsednika pa dvakrat ali trikrat na leto - pa še takrat navadno le z voščili za praznike. Ves begunski tisk je na razpolago, različne tiskovne in drugačne konference je mogoče prirediti, pa tudi pripraviti intervjuje z narodnimi prvaki - z edinim namenom, da bo naša javnost vedela kdo in kaj dela, kako misli in kaj namerava in da bo temu primerno potem tudi nudila materialno pomoč, sodelovanje in moralno podporo.

TOLE V PREMISLEK

Ob preiskavi ameriškega Kongresa o vzrokih odpoklica gen.MacArthurja je "PREGLED", ki ga izdaja Nar.odbor za svob.Evropo 15.6.1951. zapisal:

"...misel, ki bi jo radi počrtali je, da ne moremo najti dovolj močnega izraza, da bi izpovedali svoje občudovanje in globoko spoštovanje do takšne demokracije, ki se ne boji obravnavati najtežja vprašanja, ki se tičejo narodovega življenja in obstoja. Pred vso javnostjo govore in vprašujejo izvoljeni predstavniki ljudstva, drug za drugim jim prihajajo poročati najvišji uradniki države... Narod, ki je zmožen mirno in dostojanstveno sprejeti najtršo resnico in ocenjevati ostra rasprotja, je zdrav narod, je močna demokratična sila, zmožna prenašati najhujše pretresljaje. Taka demokracija je zmožna, da oživetvori voljo ljudstva, da sebi ohrani moralne pogoje za svojo rast in napredek, je zdrava, je živa in zrela demokracija..."

Odgovorni urednik "Pregleda" je g.dr.Miha Krek.

N A Š A B E N E Č I J A

(Dopis iz Čedad)

Čedad, 3.10.1951.

Z avtobusom se popeljemo iz Čedad na Staro goro. Dobro pol ure vožnje po strmem pobočju in smo tam. Svetišče je podobno trdnjavi. Z zidu, ki ga obdaja, pa se nam nudi krasen razgled.

Vsa Beneška Slovenija je pred nami kot na dlani. Od doline reke Idrije, kjer je danes državna meja, se dvigne naš pogled na Kolovrat in na Krn v ozadju. S Kolovrata se povzpemo na Matajur. Preskočimo Nadiško sotesko in spet po vrhovih vse tja do Muzcev nad Rezijo in tja do Kanina.

To je Beneška Slovenija. Malo ravnine, le strmi bregovi in ozke doline. Revne vasice se tiščijo bregov kot gnezda raztresena po pobočjih. Cest je malo, premnogokrat so podobne le kozjim stezam.

Do teh bregov, tik do Beneške nižine so prišli slovenski rodovi in so se ustavili. In skozi tisoč let do današnjih dni se niso premaknili. Tu srečaš prve slovenske kozolce (brez streh sicer), tu začuješ slovensko potrkavanje ("škampinanje"), tu se čuje slovenska pesem.

Tod se je pisala slovenska zgodovina na svoj način. Medtem ko so drugi Slovenci izgubili svobodo in so jim zavladali nemški plemiči, so rodovi na teh bregovih ohranili svobodo. V zunanjem okviru nekake kantonalne unije z Beneško republiko so si vladali in sodili sami s svojim parlamentom na čelu vse do prihoda Napoleona. Spoštujoč njihov poseben karakter in pravni red, so jih beneški doži dejansko in uradno smatrali kot "državo za sebe".

Francozi so posekali lipe in razbili mize, kjer se je zbiral parlament. Za njimi so prišli Avstrijci, ki so pokazali še manj smisla za njihovo svojevrstno demokratično vladanje. Zato so 1866., ob avstrijskem porazu, glasovali za novodšlo Italijo, upajoč da tako obnovijo svojo staro avtonomijo. Žal je Italija besedo snedla.

Svojevrstna zgodovina jim je dala tudi poseben pečat. V njihovem mišljenju se odraža stoletna povezanost z beneško ravnino, s Čedadom in z Vidmom. Tja nosijo svoj kostanj zamenjavat za koruzo ("širak"). Če hočeš kaj kupiti, moraš iti dol na Laško, pravijo. Svoje kraje imenujejo "Slovenščino". Oni so "Slovenji", doli na ravnini pa živijo Lahi (=Furlani).

Na drugi strani je v njih nek tih ponos na stare navade, ki meji na trdovratnost. Ne upirajo se novodobni civilizaciji, ki prihaja z Laškega; prilagodijo se ji. A odnose med seboj uravnava po starih navadah. Med seboj govorijo slovensko, pojejo slovensko, molijo slovensko. Pride v vas šola, tam se govori laško, po hišah in na vasi se pa govori slovensko. Temu zakonu se morajo prilagoditi tudi maloštevilni italijanski pri seljenci.

Že pred 100 leti so jim tujci odpravili majhne občine (36 po številu) in naredili 6 velikih občin. A male občine zato niso izginile. Še danes obstoje in v vsaki od teh občin je "župan", ki se menja na šest mesecev po določenem redu. Ta skrbi za vse tiste zadeve, ki jih moderna občina ne jemlje v poštev.

Slovenskega narodnega preporoda to ljudstvo ni doživelo in to jim manjka. Ni bilo narodne vzgoje. Italijani niso rinili v njihove hribe, zato se borbenost ni razvila. Vajeni so živeti ob njih.

Nekaj narodnih odpadnikov in šovinističnih Italijanov se je hotelo priljubiti svojemu vodstvu in se je 1933. spravilo nad slovenske duhovnike. Prišla je prepoved pridiganja v slovenščini. Med ljudmi je nastal odpor, ki pa ni dosegel uspehov.

Po padcu fašizma 1943. so se slovenske pridige obnovile - kjer je bil slovenski duhovnik. Partizani so zanesli med Benečane mnogo narodnega duha. Žal, sta ropanje in slabo postopanje uničila vse simpatije do pravega osvobodilnega pokreta.

Iste šovinistične sile, ki so delale proti duhovnikom pred vojsko, so se zagnale vanje po l.1947. Onemogočale so in še onemogočajo delo naših duhovnikov. Po časopisih so jih javno ožigosali kot komuniste, "titine". Vsak slovenski očenaš je že titonska propaganda. Preko učiteljev, poštarjev, karabinjerjev in laških duhovnikov je vsako njihovo delo nadzorovano. Namesto, da bi se brigali za popravo cest, so zadnje čase na hitro gradili "azile", da bi v njih poitalijančevali predšolsko mladino. Kamor je enkrat prišel laški duhovnik, ne pride za njim več slovenski, češ, "saj vsi razumejo italijanski"! Slovenski duhovniki se pa nastavljajo na laško fare...

Beneški slovenski duhovniki so s pomočjo prijateljev tožili dva italijanska časopisa glede obrekovanja. Ta proces je prišel tudi v tujo javnost, kar je postalo neljubo za laške oblasti. Proces bi moral biti že končan, a težko je izreči zadnjo besedo, ki bi vrnila čast slovenskim duhovnikom.

Naša javnost med begunci bi morala bolj poznati razmere med Beneškimi Slovenci. Izseljenci bi morali podpirati - zlasti finančno - akcije za odpravo fašistične strahovlade nad Beneškimi Slovenci. Ko se pišejo članki o Trstu, bi bilo treba pokazati na živ zglede današnjega italijanskega zatiranja v Beneški Sloveniji. Posebno poglavje je popolna svoboda jezika v cerkvi v Benečiji, za katero bi se morale enodušno pobrigati vse slovenske katoliške sile na Goriškem, Tržaškem, v Rimu in drugod po svetu. Važni so osebni stiki z Beneškimi Slovenci med izseljenci kakor v domovini (izlet).

Lani so začeli Titovci izdajati prvi slovenski beneški list "Mata = jür". Nima sicer uspeha, ker je rdeč, čeprav prikrito, in ker katoliške sile ne morejo z njim sodelovati. Je pa akcija rdečih Beneških Slovencev v narodnem oziru naredila marsikaj.

Na delo za pomoč Beneškim Slovencem. Ker je to delo pionirskega značaja, ne bo hitrih in vidnih uspehov. A uspehi bodo prišli! Marsikakega fanta bi starši - kljub grožnjam - radi poslali v slovensko gimnazijo v Gorico - če bi kdo preskrbel denar za vzdrževanje.

KOROŠKI SLOVENCİ BREZ PRAVIC

Gradec, 1. oktobra. (Poročilo našega dopisnika)

Koncem septembra je obiskal Koroško novi avstrijski zvezni predsednik g. dr. Teodor Körner.

Pri svečanem sprejemu v celovškem deželni dvorcu je zvezni predsednik poudaril važnost dobrih odnosov med Avstrijci in Slovenci na Koroškem. - Zastopniki slovenskih organizacij so bili sprejeti v posebni avdienci. Ta delegacija je predsedniku predložila spomenico. V njej opozarjajo Slovenci na krivice, ki se jim gode z vladne strani. Ne dobijo ne slovenske gimnazije ne kmetijske šole; nimajo niti učiteljišča, ki bi vzgajalo učitelje za dvojezične ljudske šole. V nevarnosti je celo dvojezična šola kot takšna, v kolikor sploh obstoji. V javnih uradih ne upoštevajo slovenščino kot drugi deželni jezik, niti ni v uradih Slovencev. Južni pretežno po Slovencih naseljeni del dežele je zapostavljen pri gospodarskih ukrepih in podporah.

Zvezni predsednik je zagotovil enakopravnost in pizval navzočega deželnega glavarja g. Wedeniga, da temu vprašanju posveti pozornost. Ta je po svoje obrazložil predsedniku položaj in težave.

Delegacija je nato opozorila zveznega predsednika na dejstvo, da v celi avstrijski republiki ni urada, ki bi bil pristojen za reševanje zadevnih stvari. Dunaj se sklicuje na Celovec, Celovec pa na Dunaj. Že pok. predsednik dr. Renner je ob tem ugotovil, da je to brezpravnost. Na dr. Körnerjevo vprašanje, če je deželni glavar kaj podvzel zavustanovitev Narodne komisije in urada, je ta odgovoril, da tega deželni zbor v sedanji sestavi nikdar ne bi odobril.

Na to je slovenska delegacija poudarila, da je pri takem stališču nemogoče rešiti kakršnokoli manjšinsko vprašanje kjerkoli na svetu, dokler večina tako nemoralno izrablja število, ki je na njeni strani. Slovenci so poudarili, da je "visoka politična morala večinskega naroda pred pogoj za reševanje manjšinskih problemov", zaključuje naš dopisnik svoje poročilo.

BRITANSKA PARLAMENTARNA DEMOKRACIJA

Danes se zaključijo imenovanja kandidatov za angleške poslanke volitve. Kakšnih 1400 ljudi se bo potegovalo za sedeže v parlamentu. Čez 10 dni bodo Angleži volili novi parlament. O njem govori drugi članek g.V.A.Farkaša.

Poslanska zbornica (House of Commons) je vrhovno telo, kakor smo že rekli. Sestavlja jo 625 izvoljenih narodnih poslancev. Od teh jih 506 predstavlja Anglijo, 71 Škotsko, 36 Wales in 12 sev. Irsko. Država je za ta namen razdeljena na 625 volivnih okrajev, ki so približno enaki po številu prebivalcev. Vsak volivni okraj neposredno izvoli enega poslanca.

Splošne volitve se morajo vršiti najmanj vsakih pet let, v vseh volivnih okrajih istočasno. Vlada se lahko odloči za zgodnejše volitve, če se ji zdi potrebno, da se obrne na narod. Za časa vojne se je parlament odločil, da bodo volitve odložene, dokler ne mine nevarnost. Nadomestne volitve v posameznih okrajih se vrše, če izvoljeni odposlanec umre ali odstopi ali če postane lord, kar se je nedavno zgodilo, ko je poslancu umrl oče in je po njem podedoval plemstvo. S tem izgubi volivno pravico, ne more kandidirati in kot član lordske zbornice ne more sedeti v poslanski zbornici. Lordi se ne smejo udeleževati dela spodnje zbornice.

Res je, da vsak z volivno pravico more kandidirati za poslanca - izvzeti so torej mladoletni, zločinci, norci in lordi. Toda to ne pomeni, da bi vsak, ki bi se mu zazdelo, to tudi zares zmogel. Da bi odvrnili neresne ljudi, mora vsak kandidat položiti poročtvo £ 150, katero izgubi, ako na volitvah ne dobi niti 1/8 oddanih glasov v svojem okraju. Poleg tega pridejo v poštev še hudi izdatki za propagando, najem dvoran, tiskanje letakov in podobno. Biti poslanec v Vel. Britaniji je draga stvar. Od poslanske plače £ 1000 na leto ne ostane mnogo, ko odbijemo davke, plačo tajniku, poštno stroške in pogosto tudi vzdrževanje dveh stanovanj - enega v Londonu in enega med svojimi volivci. Ljudje, ki imajo druge privatne dohodke, in ljudje, ki morejo še vedno opravljati svoj navaden poklic (odvetniki, časnikarji itd) morejo prebresti te težave. Revnejši, ki jih podpirajo delavske zveze (Trade Unions) ali podobne organizacije, se tudi morejo preтолči skozi materialne težave. Na vsak način je skoro neizbežna potreba stalne volivne organizacije, a to pomeni, da večino kandidatov, bogatih in revnih, podpira ta ali ona politična stranka.

Politične stranke

Delovanje parlamentarnega sistema ne moremo razumeti, ako ne upoštevamo političnih strank. Politične stranke često kritizirajo, toda težko je videti, kako bi jih mogli pogrešati. Posameznik ne more veliko storiti in zaradi tega ni samo naravno, temveč tudi neobhodno potrebno, da se ljudje s sličnimi stremljenji in mišljenjem združijo, ako hočejo imeti sploh kaj vpliva.

Politične stranke igrajo zelo važno vlogo pri politični izobrazbi na rodu. V miru utegne biti parlament razpuščen vsak čas. To pomeni, da morajo biti politične stranke vedno pripravljene na volitve. Zaradi tega morajo biti stranke v neprestanem zagonu, bodisi da podpirajo ali pa kritizirajo obstoječo vlado in z vrsto zborovanj, predavanj, lepakov, radijskih govorov konferenc, knjig in drugega poskušajo prepričati ljudi o pravilnosti svoje politike in o pomanjkljivostih v programu in politiki svojih nasprotnikov. Zaradi tega morajo stranke vzdrževati po vsej državi mrežo krajevnih strankinih organizacij in dokaj obsežno centralno pisarno.

Pred volitvami se v vsaki stranki vrše obširne razprave o programu, s katerim bodo stopile na volitve. Tako se volivcem nudi prilika, da izbirajo med nekaj programi in potem glasujejo za kandidata tiste stranke, katere program jim je všeč. Istočasno tudi prvaki strank govore, pišejo članke in podobno. Na ta način imajo volivci priliko, da si ustvarijo sliko o ljudeh, ki bodo sestavljali vlado, ako bo izid volitev tak ali drugačen.

Vlada in opozicija

Ko je objavljen izid volitev, kralj (po nepisani ustavi) pokliče vodjo največje stranke in mu poveri sestavo vlade. Tako je 1945. in 1950. leta, ko so laburisti dobili na volitvah večino, kralj moral poklicati E. Attleeja.

Največja stranka v poslanski zbornici postane vlada Njegovega Veličanstva, a ostale stranke postanejo opozicija Njegovega Veličanstva. Vodja druge največje stranke postane voditelj opozicije Nj.Vel., z letno plačo B 2000. Opozicijo torej ne samo trpe, temveč celo podpirajo, v veliko razliko s totalitarnimi državami, kjer opozicijo zatirajo in preganjajo.

V resnici je namen vzdrževanja "uradne" opozicije, da drži obstoječo vlado v stalni pozornosti. Dolžnost opozicije ni oviranje vlade, pač pa naj natančno pregleduje in ocenjuje vladno delo in predloge, stavlja konstruktivne predloge in iznaša nadomestno rešitev kakega vprašanja, tako da si ljudje sami lahko ustvarijo mnenje o vrednosti vladnega ali opozicijskega načrta.

Kar pa je še važnejše, je neizogibna potreba opozicije zaradi ohranitve parlamentarnega načela, da večina ne sme uporabljati svoje moči brez obzirno, temveč mora jemati v obzir tudi koristi manjšine. To se čisto dogaja in zakonski osnutki so pogosto popravljeni in dopolnjevani, ne morda zato, ker bi v prvotni obliki ne dobili večine v parlamentu, temveč zaradi želje, da bi zadovoljili zahtevam manjšine. Pri tem je vedno pred očmi, da more današnja manjšina jutri postati večina - vlada.

Obstoj organizirane opozicije obenem služi kot opomin vladi, da obstoji zanjo zamena, ako bi sedanja vlada izgubila zaupanje poslanske zbornice. Prijetna je zavest, da je pri roki nova posadka, ki prevzame posel, ako se stara vlada izkaže kot nesposobna.

Ob časih narodne nevarnosti, kakor so bile pretekle vojne, se strankarske razlike zmanjšajo zaradi velikih naporov za mobilizacijo vseh sil dežele za zmago nad sovražnikom. V prvi svetovni vojni so se konservativci in laburisti pridružili liberalcem, ki so takrat imeli večino in stvorili koalicijsko vlado. Po izbruhu druge svetovne vojne sta laburistična in liberalna stranka ostali v omiljeni opoziciji in je bilo objavljeno "strankarsko premirje". Aprila 1940. so se stranke zedinile, da stopijo v "narodno vlado" pod vodstvom g. Churchilla, v kateri so bile tako zastopane vse tri večje stranke (konservativna, laburistična in liberalna). Ta vlada je imela podporo večine članov poslanske zbornice, čeprav kritika ni izostala.

.....

ČEHI BRIJEJO NORCE IZ KOMUNISTOV

Čedno knjižico o čeških toplicah in zdraviliških razpošilja po zapadni Evropi ministrstvo za notranjo trgovino v Pragi. Besedilo ob lepih slikah pa je posejano s protikomunistično propagando. Takele beremo podtaknjene v tej uradni knjižici:

...Karlovi Vari so med najstarejšimi toplicami. Po 1.1945. je Rdeča armada prevzela večino dobrih hotelov, penzionov in kopaliških naprav. Tujci naj prinesejo seboj velike količine DDT praška, da bodo pobijali različne bolezni in nalezljive bacile, ki so bili prinešeni iz neciviliziranih azijskih predelov...

...Mariansky Lazne ima dobre železniške zveze, moderno letališče in uspešno cenzuro pisem...

...Frantiskovy Lazne je zelo priljubljeno med demokratičnimi podtalnimi delavci, ker leži tik ob meji in nudi lepe priložnosti za illegalen pobeg...

...Jachimov je podkopan z uranovimi rovi, kjer tisoči prisilnih delavcev garajo pod nadzorstvom sovjetskih strokovnjakov...

Londonski "Daily Telegraph" navaja poročilo Svobodne češke informacijske službe v Londonu, da je že lanskega decembra knjižica krožila po Italiji.

Še preje so brili norce iz komunistov v samem uradnem praškem šalji vem listu "Dikobraz". Smešnica na prvi strani se je na prvi pogled norčevala iz Amerikancev, ki so na sliki splavljali novo vojno ladjo z imenom "Mir". Ob natančnejšem pogledu pa si opazil na sliki same obraze vodilnih čeških komunistov: govornik na tribuni, debeli general, pevovodja, berač z lajno - vsak je predstavljal tega ali onega ministra. List je bil že na prodaj, ko je policija opazila potegavščino. Risar je o pravem času izginil.

Tudi o tem je poročal zapadni tisk.

J A V N O M N E N J E

Okupacija. - G.urednik! Stališče g. Radice, kot ga je podal Vaš list, je enostavno pa tudi enostransko. Le kateri narod hrepeni po okupaciji? In kateri politik si jo želi in bo voljan prevzeti nase odgovornost zanjo? Okupacija je stvarna okrnitev suverenosti nekega naroda. Okupacija prinaša seboj vse "blagodati" okupatorjev. Okupacija je znak moralnega ponižanja in dokaz politične, celo kulturne in civilizacijske nedozorelosti kekega naroda. Če bodo že morali biti iz strateških razlogov Jugoslovani okupirani, bo to imelo izključno vojaški značaj, trajalo pa bo tudi le kratek čas. Okupacija g. Radice pa je politična okupacija, ki je slabo spričevalo našim političnim prvekom, kot ste dobro ugotovili v komentarju. D.H.

Proti Titu. - G.urednik! Dvomim, če je Zapadu vseeno, kako so balkanske države notranje konsolidirane, da so le "politično orientirane proti Moskvi" kot trdi g.V.R. Kaj se ni ameriški ambasador v Atenah aktivno vmešaval v grško notranjo politiko, da bi dosegel ureditev razmer? Ni dovolj, da je trenutna vlada protimoskovsko usmerjena. Vlada mora tudi imeti močno podporo v narodu, sicer so vse divizije papirnate; pa še nevarnost obstoja, da v slučaju vojne pride do notranje revolucije ki bo tako le koristila sovražniku žal nimamo alternative. Da jo ima mo, bi Zapad danes morda krepkeje govoril, Tito pa bolj tenko piskal. E.P.

Problem Jugoslavije. - G.urednik! Molčanje in neaktivnost političnih osebnosti, ki so bile v emigraciji izza 1.1941, je prineslo v 1.1945. novo Jugoslavijo. Ako ti odgovorni ljudje še nadalje molče ali ako govorijo, pa se jih ne poslušajo, je neumno; še neumnejše pa je blebetati stvari, ki ne spadajo v reševanje zunanjega sveta in taka stvar oz. problem je - država Slovenija.

Jugoslavija je bila stvorjena 1.1918 in postoji še danes, - in bo po vsej verjetnosti postojala še v bodočnosti. Kako pa bo notranje urejena, ali jo bomo pustili celo ali pa razsekali, prepustimo bodočnosti in, ako smo demokrati, prepustimo to volji naroda. Naj narod na svobodnik volitvah odloči, kako vo ležal.

Danes prinašati na tapeto vprašanje življenja ali smrti Jugoslavije, je politično nemodro, nezrelo in

skrajno nevarno. Ali ne smrdi to po neki "demokratski diktaturi"? Rušenje neke celote, ki jo potrebuješ narodnostno, gospodarsko, politično in vojaško, s tem da zmanjšuješ njen potencial, vendar ne more biti rekreativna sila in naloga emigracije. Saj prav to delitev sta hoteli Hitler in Mussolini.

Kukala vam manjka, takim emigrantom. So se veliki Jugoslovani pred 1.1918. borili zato za Jugoslavijo, da jo bodo otroci 1.1951. rušili!?

Čas je, da postanemo demokrati in da začnemo resno misliti, ali pa je boljše molčati. Jože Pleša

ALTERNATIVA KOMUNIZMU

Gibanje "Moralna oborožitev" (Moral Re-Armament - MRA) je imelo le točno svetovno konferenco v Caux v Švici. 5300 zastopnikov 65 narodov se je zbralo. Med njimi so bili ministri, narodni poslanci, politiki vseh mogočih strank, predstavniki delavcev in delodajalcev, Evropejci in Azijci, črnici in belci. Konferenca se je začela 4. avgusta in še ni končana. Letos so prišli v Caux in duštrijalci iz glavnih britanskih industrijskih središč; enako pa tudi iz Nemčije, Italije, Francije, Avstrije in severnih dežel. Predstavniki lastnikov in predstavniki delavstva so se srečali na istem zborovanju in skupno so razpravljali vprašanja, ki povzročajo sedanje svetovne ideološke razlike. Letošnja konferenca je v zvezi z lansko ki je predstavila moralni prepoved kot zadovoljivo alternativo sterilnim doktrinom komunizma in marksističnega materializma.

MRA ugotavlja, da je rešitev današnje krize v - človeku. Ako se človek spremeni, se bo spremenila družba; sistem se spremeni, ko se spremeni mišljenje ljudi. Boga je treba vrniti ljudem. Osnovnim načelom je treba vrniti prvotno veljavo. Popolno poštenje, nesebičnost, čistost in ljubezen morajo postati bistvene sestavine življenja slehernega človeka.

KLIC TRIGLAVA

53, Fucks Hill, Chapel End
Nuneaton, Warwickshire

Izhaja 1. in 3. ponedeljek v mesecu.

LARUJTE ZA "SOCIALNI SKLAD"!

OBISK ZAPOROV

Ameriški strokovnjak, bivši ravnatelj kaznilnic, je bil povabljen v Ju goslavijo, da si je ogledal zapore. Izjavil je, da razmere v zaporih niso tako slabe kot so bile, a je še mnogo potrebe po izboljšanju. Pohvalil je jugoslovanske oblasti, da so mu šle na roko.

TITO KAŽE ROGE

Tito v zadnjih govorih razvneto kliče Zapadu, naj nikar ne misli, da se ima zaradi pomoči, ki jo daje Jugoslovanom, pravico vmešavati v njihove notranje zadeve. V Kraljevu je ostro napadel katoliško Cerkev in Vatikan, ki da je povsod ščuval proti njemu, kadar je prosil za pomoč. Reakcionarni kapitalisti na Zapadu naj ne zastrupljajo jugosl. narodov s propagando po radiu, če hočejo imeti močno Jugoslavijo. Tito je dejal, da se reakcionarji vesele, če se krega z Moskvo, a socialistični red jim ni nič všeč. Sovražniki da so na vzhodu, pa tudi v gotovih krogih na zapadu. "Demokratizacija" v Jugoslaviji ne pomeni povratka na staro ali približevanja zapadni demokraciji, je rekel v Čačku.

Dobro je, da Tito sam pokaže roge. S spretnim prilizovanjem Zapadu, ki ga je Klic Triglava večkrat omenil, je najbrže vzbudil nevoljo pri lastnih tovariših, ki so se zbalii nalezljivosti demokracije. Tudi je mogoče, da glasno odbija tihe namige Zapada, naj uvede več svobode. Ali pa že vnaš prejšnji kriči le v strahu, da mu ne bi res postavljali pogojev za pomoč, ki bi ga uničili.

DRAGINJA V SLOVENIJI

Kljub temu, da so cene nekaterim živilom v Sloveniji padle, je draginja še vedno izredno velika.

Kava, ki je prej stala 2500 dinarjev (1 kg), stane zdaj 1900 Din. Sladkor je padel od 600.- na 320.- Mast od 500.- na 300.- Kilogram mila stane 450.-, pa ni nobene primere s tistim, ki ga vsebujejo ameriški paketi. Olje je padlo od 700.- na 450.- Meso se navadno dobi ob sobotah za 150.- do 180.- Din kg; ljudje pogosto čakajo pred mesnico že ponoči, da ga gotovo dobe. Riž se dobi le v Ljubljani, po 420.- kg. Vino je padlo od 180.- na 90.- do 120.- liter. Pivo: 40.- liter. Žganje je padlo od 500.- na 340.- Moka je še vedno 120.- do 150.- kg. Vžigalice so se podražile od 4.- na 10.- za škatljico. Sol pa od 6.- na 30.- kg. Med: 400.- kg. Nogavice: 500.-

Delavec zasluži od 100.- do 120.- Din na dan, pa do pred kratkim ni imel za liter vina. Za 30 boljših cigaret - ali za 50 slabših - je treba delati en cel dan.

Cene na Češkem: Za primerjavo navajamo češke cene; po mednarodnem kursu je češka krona približno toliko vredna kot dinar. Kava: 800 Kčs - kg; sladkor: 140 Kčs; meso: 143 Kčs; olje: 280 Kčs; mast: 280 Kčs; milo: 80-240; Moka je različne vrste, kg od 7.50 Kčs do 21 Kčs.

POLITIČNI PLESALCI

Umetnik ima v Jugoslaviji svobodo ustvarjanja in more potovati v tujino - pravi dvoje vodij jugosl. baleta v pismu londonskemu listu. Kot smo poročali v št.77., je balet nastopal na Škotskem, pri povratku pa je 5 plesalcev ostalo v Avstriji. Omenjena vodja trdita, da so ji ma ti pobegli plesalci v pismu zanimali izjave, ki jih je objavil angleški tisk, češ da je jugoslovanska umetnost v okovih.

V Londonu biva dokaj jugosl. politikov. Ni se pa našel niti eden, ki bi v še enem pismu v angleški javnosti pribil stvari na pravo mesto.

++++
PROSIMO, OBNOVITE NAROČNINO!

"FIGOVCA" NI VEČ

V septembru so začeli s podiranjem po vsej Sloveniji znane gostilne "Pri Figovcu" v Ljubljani. Podirali so tudi njegovo okolje: hišo, v kateri je bila pred vojno Tujsko - prometna zveza, med vojno pa Poizvedovalni odd. Rdečega križa; dalje Zlatovo hišo tja do "Slavije". Na tem obsežnem prostoru bodo spomladi začeli graditi 7-nadstropno palačo. +++++
KNJIŽNICA "Slovenske Pravde" v Angliji sporoča novi naslov: Slovenska Knjiga, 24 Starley Road, (off Croft Rd.,) COVENTRY, Warwickshire. NAROČNINA za Klic Triglava: letno 24/-, četrtletno 6/-; za inozemstvo odgovarjajoča vsota s posebnim doplačilom za letalsko dostavo.